

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. S.13.0016.N

AXA BELGIUM nv, met zetel te 1170 Watermaal-Bosvoorde, Vorstlaan 25,
eiseres,

vertegenwoordigd door mr. Bruno Maes, advocaat bij het Hof van Cassatie,

tegen

R.P.,

verweerder.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen een arrest van het arbeidshof te Gent, afdeling Brugge, van 13 september 2012.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft op 10 september 2015 een schriftelijke conclusie neergelegd.

Afdelingsvoorzitter Beatrijs Deconinck heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De eiser voert in zijn verzoekschrift dat aan dit arrest gehecht is, een middel aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

1. Krachtens artikel 24, vierde lid, Arbeidsongevallenwet, zoals hier van toepassing, kan de getroffene, indien zijn toestand volstrekt de geregelde hulp van een ander persoon vergt, aanspraak maken op een bijkomende vergoeding, vastgesteld in functie van de noodzakelijkheid van deze hulp, op basis van het gewaarborgd gemiddeld maandelijks minimumloon zoals vastgesteld voor een voltijds werknemer, door collectieve arbeidsovereenkomst afgesloten in de schoot van de Nationale Arbeidsraad.

Het jaarlijks bedrag van deze bijkomende vergoeding mag overeenkomstig artikel 24, vijfde lid, Arbeidsongevallenwet het bedrag van het gewaarborgd gemiddeld maandelijks minimumloon, vermenigvuldigd met 12, niet overschrijden.

2. Uit deze bepalingen volgt dat bij de vaststelling van de bijkomende vergoeding geen vast bedrag wordt bepaald, maar wel de vaste verhouding van deze vergoeding ten aanzien van het vanaf de consolidatiedatum geïndexeerd gemiddeld maandelijks minimumloon.

Deze wetsbepalingen stellen geen criterium vast voor de berekening van die bijkomende vergoeding, maar laten het aan de rechter over het bedrag vast te stellen binnen de erin bepaalde grenzen. Uit die bepalingen volgt niet dat de maximale bijkomende vergoeding voorbehouden is aan de getroffene die nood heeft aan de grootst mogelijke hulp.

Hieruit volgt dat niets verhindert dat bij het vaststellen van de bijkomende vergoeding rekening wordt gehouden met de werkelijke kosten of de tijdsduur van de benodigde hulp.

3. Het middel dat geheel ervan uitgaat dat bij het vaststellen van de bijkomende vergoeding voor hulp van een ander persoon geen rekening mag worden gehouden met de werkelijke kosten, berust op een onjuiste rechtsopvatting.

Het middel faalt naar recht.

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiseres tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiseres op 227,46 euro.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit afdelingsvoorzitter Beatrijs Deconinck, als voorzitter, afdelingsvoorzitter Alain Smetryns, en de raadsheren Koen Mestdagh, Antoine Lievens en Koenraad Moens, en in openbare rechtszitting van 23 november 2015 uitgesproken door afdelingsvoorzitter Beatrijs Deconinck, in aanwezigheid van advocaat-generaal Henri Vanderlinden, met bijstand van griffier Vanessa Van de Sijpe.

V. Van de Sijpe

K. Moens

A. Lievens

K. Mestdagh

A. Smetryns

B. Deconinck

Verzoekschrift

VOORZIENING IN CASSATIE

5 **VOOR:** De naamloze vennootschap AXA BELGIUM, met
vennootschapszetel te 1170 Brussel, Vortslaan 25, met als KBO-
nummer 0404.483.367 (rechtsoptvolgster van de NV Winterthur -
Europe Verzekeringen)

10

EISERES TOT CASSATIE,

15

Bijgestaan en vertegenwoordigd door Meester **Bruno MAES**,
advocaat bij het Hof van Cassatie, en met kantoor te 1000
Brussel, Central Plaza, Loksumstraat 25, waar keuze van
woonplaats wordt gedaan.

20

TEGEN: R.P.

VERWEERDER IN CASSATIE.

25

* * *

Aan de Heren Eerste Voorzitter en Voorzitter van het Hof van Cassatie,

30

Aan de Dames en Heren Raadsheren in het Hof van Cassatie,

Hooggeachte Dames en Heren,

35

De eiser heeft de eer aan het toezicht van Uw Hof het arrest voor te leggen dat op 13 september 2012 tussen de partijen werd gewezen door de eerste kamer van het arbeidshof te Gent, Afdeling Brugge (A.R. nr. 2011/AR/262).

40

FEITEN EN PROCEDURE

45

De feiten en het verloop van de procedure zijn uiteengezet in het arrest van het arbeidshof te Gent waarnaar wordt verwezen.

Tegen dit arrest voert eiseres volgend cassatiemiddel aan.

50

ENIG MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden wetsbepalingen:

55

- Artikel 24, vierde lid van de Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, in de versie na de wijziging door artikel 38 van de Programmawet van 22 december 1989.

60

Aangevochten beslissing:

65

Het arbeidshof te Gent oordeelt in het aangevochten arrest dat de vergoeding van de voorlopige bewindvoering voor de periode 1 oktober 2005 tot en met 17 maart 2011 die als hulp van derden kan worden gekwalificeerd in de zin van artikel 24, vierde lid Arbeidsongevallenwet, dient vergoed te worden op basis van de reële kosten op basis van volgende overwegingen:

70

“De forfaitaire aard van de vergoeding van de hulp van derden belet niet om concreet die behoefte te evalueren. (...).

Die vergoeding heeft daarenboven tot doel de werkelijk gedragen lasten te dekken (...).

75

De voorbereidende werken (van de versie van de wettelijke bepaling van artikel 24, 4° lid arbeidsongevallenwet inzake hulp van derden zoals gewijzigd door artikel 38 van de programmawet van 22 december 1989) tonen nergens aan dat wordt afgeweken van het principe dat men de vergoeding van de kosten beoogt. Integendeel blijkt uit de memorie van

80 *Toelichting bij deze wetswijziging dat de voorgestelde wetswijziging een bijsturing is, in die zin dat moet uitgegaan worden van het principe van de totale kostendekking, wil men op betere wijze dan voorheen de werkelijke noden, de werkelijk gedragen lasten lenigen.*

85 *Volgens de huidige wetsbepaling wordt de vergoeding bepaald in functie van de graad van de noodzakelijkheid van de hulp, met inachtneming van een bepaald maximumbedrag. De begroting van de derdenhulp mag geschieden op basis van concrete kostenbecijfering, doch binnen de opgelegde maximumgrens (...).*

90 *Dit werd bevestigd in een cassatiearrest van 10 juni 1991 (...). Er wordt in de wet niet gesteld en ook niet bedoeld dat de hulpbehoeftige een percentage moet krijgen tussen 0% en 100% om vervolgens dit percentage toe te passen op het toegestane maximumbedrag.*

95 *Nu het hof echter niet kan uitgaan van het correcte kostenplaatje, daar de periode niet volledig wordt weerhouden (zie hierboven, enkel vanaf consolidatiedatum), dienen de debatten heropend te worden teneinde het hof nader in te lichten over de reële kosten van voorlopige bewindvoering voor de periode van 1 oktober 2005 tot en met 17 maart 2011".*

(cf. bestreden arrest, pp. 5-6).

105 **Grieven:**

1. Artikel 24, vierde lid van de Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 (hierna afgekort AOW) bepaalt:

110 *"Indien de toestand van de getroffene volstrekt de geregelde hulp van een ander persoon vergt, kan hij aanspraak maken op een bijkomende jaarlijkse vergoeding, die vastgesteld wordt in functie van de noodzakelijkheid van deze hulp op basis van het gewaarborgd gemiddeld maandelijks minimumloon zoals het op het ogenblik dat de ongeschiktheid een bestendig karakter vertoont, is vastgesteld bij een*

115 *collectieve arbeidsovereenkomst die afgesloten is in de Nationale Arbeidsraad voor een voltijdse werknemer die minstens eenentwintig en een half jaar oud is en die ten minste zes maanden anciënniteit heeft in*

120 *de onderneming die hem tewerkstelt.*

Het jaarlijks bedrag van deze bijkomende vergoeding mag het bedrag van het gewaarborgd gemiddeld maandelijks minimumloon, vermenigvuldigd met 12, niet overschrijden."

125

Het bedrag van de bijkomende vergoeding voor hulp van derden wordt bijgevolg berekend op basis van het gewaarborgd maandelijks minimumloon zoals vastgesteld voor een voltijds werknemer door de cao nr. 43 van 2 mei 1988 gesloten in de N.A.R. betreffende de waarborg van een gemiddeld minimummaandinkomen (KB 29 juli 1988, BS 26 augustus 1988). Het jaarlijks bedrag van de bijkomende vergoeding voor hulp van een ander persoon mag het bedrag van het gewaarborgd gemiddeld maandelijks minimumloon vermenigvuldigd met twaalf niet overschrijden.

130

135 **2.** De huidige tekst van artikel 24, vierde lid AOW is tot stand gekomen na een wetswijziging door artikel 38 van de programmawet van 22 december 1989.

De oorspronkelijke tekst van artikel 24, vierde lid AOW (vóór de wetswijziging in 1989) bepaalde wat volgt: *"Indien de toestand van de getroffene volstrekt de geregelde hulp van een ander persoon vergt, kan de rechter een bijkomende vergoeding toekennen waarvan het maximum niet meer mag bedragen dan 50% van het basisloon"*.

140

De oorspronkelijke wettekst kende derhalve aan de rechter het recht toe een bijkomende vergoeding toe te kennen indien de toestand van de getroffene volstrekt de geregelde hulp van een ander persoon vergt. De wet schreef alleen het recht op vergoeding in, en bepaalde verder dat de vergoeding niet meer mocht bedragen dan een maximumgrens, nl. 50% van het basisloon.

145

150 **3.** De memorie van toelichting bij het ontwerp van de programmawet omschrijft het doel van de wetswijziging als volgt: *"De voorgestelde wijziging heeft tot doel de vergoeding voor hulp van derden niet langer te bepalen door verwijzing naar het basisloon van het slachtoffer, maar door verwijzing naar de werkelijk gedragen lasten: de huidige vergoeding zal vervangen worden door een bijkomende vergoeding vastgesteld in functie van de graad van noodzakelijkheid van deze hulp, waarvan het maximum bedrag gelijk zou zijn aan 12 maal het gewaarborgd gemiddeld maandelijks minimumloon (...)"*. (Morie van Toelichting bij Ontwerp van Programmawet, *Parl.St. Kamer 1989-90*, nr. 975/1, p. 24).

155

160

De nieuwe bepaling raakte niet aan de oorspronkelijke idee van een forfaitaire raming van de vergoeding.

165 De bedoeling van de wetgever bestond niet in een raming in functie van de werkelijke kostprijs van de hulp of in functie van de duurtijd van de hulp, maar een forfaitaire vergoeding in functie van de noodzakelijkheid van de hulp.

170 Het was de bedoeling de praktijk af te schaffen waarbij de werkelijke kosten van de hulp, of de tijdsduur van de hulp, in aanmerking genomen werden voor de evaluatie van de vergoeding.

175 Het huidige artikel 24, vierde lid AOW moet in die zin moet worden geïnterpreteerd dat het slachtoffer recht heeft op een bijkomende jaarlijkse vergoeding in functie van de noodzakelijkheid of de behoefte aan deze hulp en niet in een terugbetaling, zij het gedeeltelijk of forfaitair, van de effectief verleende hulp. De vergoeding is niet afhankelijk van de aard, de modaliteiten, de efficiëntie en de kwaliteit van de geleverde hulp.

180 Het bedrag van de verleende hulp wordt niet berekend op basis van de werkelijke kosten, maar op basis van een forfait berekend op grond van het gewaarborgd maandelijks minimuminkomen.

185 **4.** In zoverre het arbeidshof met verwijzing naar de parlementaire voorbereiding van de programmawet van 1989 (waarbij artikel 24, lid 4 werd gewijzigd), oordeelt dat “(...) moet uitgegaan worden van het principe van de totale kostendekking, wil men op betere wijze dan voorheen de werkelijke noden, de werkelijk gedragen lasten leningen” is de beslissing niet naar recht verantwoord wegens schending van artikel 24, vierde lid AOW.

190 In zoverre het appelgerecht daarnaast overweegt dat “de begroting van de derdenhulp mag geschieden op basis van de concrete kostenbecijfering, doch binnen de opgelegde maximumgrens” schendt het eveneens artikel 24, vierde lid AOW aangezien deze laatste begrotingswijze was bepaald in het toenmalige artikel 24, vierde lid AOW (vóór de wijziging in 1989), maar niet behouden werd
195 in het huidige artikel 24, vierde lid AOW dat voorziet in een forfaitaire vergoeding.

5. Het arbeidshof verwijst in zijn motivering eveneens naar het arrest van Uw Hof van 10 juni 1991.

200 In dit arrest werd beslist:

205 *“Overwegende dat uit de hier toepasselijke tekst van artikel 24, vierde lid, van de Arbeidsongevallenwet blijkt dat de rechter, bij toepassing van dat artikel, de toestand van de getroffene alleen in aanmerking dient te nemen wanneer hij nagaat of die toestand volstrekt de geregelde hulp van een andere persoon vergt en hij in voorkomend geval aard en omvang van die hulp dient te bepalen; Dat de rechter die de in die bepaling bedoelde verhoging van de jaarlijkse vergoeding vaststelt op grond van de kostprijs van de aldus bepaalde hulp en door vergelijking van die kostprijs met het basisloon, deze bepaling niet schendt”.* (Cass. 10 juni 1991, Arr.Cass. 1990-91, 997).

215 In deze zaak werd toepassing gemaakt van artikel 24, vierde lid AOW vóór zijn wijziging door artikel 38 van de programmawet van 1989.

220 Deze beslissing dient dan ook in het licht van deze oude bepaling te worden gelezen waarin inderdaad werd bepaald dat indien de toestand van de getroffene volstrekt de geregelde hulp van een ander persoon vergt, de rechter een bijkomende vergoeding kan toekennen waarvan het maximum niet meer mag bedragen dan 50% van het basisloon. In toepassing van de oude bepaling kon de rechter inderdaad de jaarlijkse vergoeding vaststellen voor hulp van derden op grond van de werkelijke kosten van de verleende hulp in zoverre ze de maximumgrens (50 pct van het basisloon) niet overschreed. Bijgevolg verwijst het arbeidshof in deze zaak ten onrechte naar voormeld cassatiearrest.

225 **6.** In de rechtspraak van uw Hof wordt eveneens aangenomen dat de hulp van derden kan verleend worden door andere personen ongeacht of zij bloedverwanten, aanverwanten of vreemdelingen zijn, al dan niet bij hem inwonen, al dan niet een eigen loon verdienen.

230 Er wordt geen onderscheid gemaakt in de vergoeding naargelang de kwalificatie van de derde die hulp biedt. Familieleden en vrienden worden evengoed vergoed als vreemden

235 Dit betekent dat de forfaitaire vergoeding geldt voor iedereen die als derde hulp biedt, ongeacht of deze wordt geboden door een voorlopig bewindvoerder of bijvoorbeeld een tuinman. In zoverre het Arbeidshof aanneemt dat de bijstand van een voorlopig bewindvoerder als hulp van derden kan gekwalificeerd worden in de zin van art. 24, vierde lid AOW dient het de daarin uitgewerkte forfaitaire vergoedingsregeling toe te passen, die zoals gezegd, geldt zonder onderscheid naargelang de kwalificatie van de derde die hulp biedt. In zoverre het Arbeidshof te dezen beslist tot een vergoeding op basis van de reële kosten van de voorlopige bewindvoering en niet op forfaitaire basis zoals bepaald door de wet

245 schendt het artikel 24, vierde lid AOW en is de beslissing niet naar recht
verantwoord.

TOELICHTING

250 7. De bedoeling van de wetgever bij de wetwijziging van art. 24, vierde lid
AOW door artikel 38 van de Programmawet, bestond niet in een raming in functie
van de werkelijke kostprijs van de hulp of in functie van de duurtijd van de hulp,
maar wel in een forfaitaire raming in functie van de graad van noodzakelijkheid
van de hulp. Het was de bedoeling de praktijk af te schaffen waarbij de werkelijke
kosten van de hulp, of de tijdsduur van de hulp, in aanmerking genomen worden
255 voor de evaluatie van de vergoeding. (cf. A. PUTTENEERS, "De hulp van derden
in arbeidsongevallen", *JTT* 1992, 406; J. HUYS, "Wijzigingen aan de
arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 door de programmawet van 22
december 1989", *Soc.Kron.* 1990, 193-201: "de bedoeling kan dus niet zijn om,
zoals in gemeen recht, bij de bepaling van de vereiste hulp van derden, de
260 werkelijke loonkosten van de hulpverleners te dekken..."; M. BONHEURE,
"Modifications récentes de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents de travail", *JTT*
1991, 188; J.-P. TRICOT, "Het toekennen van hulp van derden aan slachtoffers
van arbeidsongevallen: van een concrete situationele beschrijving der noden tot
een forfaitaire evaluatie en vergoeding", *RW* 1992, 1405; M. STEHMAN, "L'aide
265 d'une tierce personne" in *L'accident du travail en l'an 2000*, Reeks *Actualités du
dommage corporel. Collection médico-légale nr. 7*, Brussel, Editions Juridoc,
2000, 186).

270 8. P. PALSTERMAN heeft de stelling, dat de vergoeding los staat van de
concrete modaliteiten van de hulp, treffend verwoord:

275 « *La victime a droit à une indemnité en fonction du 'besoin' d'aide, et non
à un remboursement, fût-il partiel ou forfaitaire, d'une aide effectivement
apportée. L'indemnité ne dépend pas de la nature, des modalités, de
l'efficacité et de la qualité de l'aide apporté.*

(...)

280 *Si l'aide est apportée par un tiers, la loi repose sur la fiction que 12 fois de
montant brut du R.M.M.G. représente le coût salarial. Tel n'est
évidemment pas le cas dans l'hypothèse où la victime doit réellement
payer un professionnel de sa poche* « (P. PALSTERMAN,
« L'indemnisation de l'aide de tiers dans la législation des accidents de
travail" in J. BAUTHIER (ed.), *Justice et dommage corporel. Panorama du
285 handicap au travers des divers systèmes d'aide et de réparation*,
Brussel, Larcier, 2011, 76).

290 Vrije vertaling : « Het slachtoffer heeft recht op een vergoeding in functie
van de 'noodzaak' aan hulp en niet op een terugbetaling, zij het
gedeeltelijk of forfaitair van een werkelijk verleende hulp.
De vergoeding is niet afhankelijk van de aard, de modaliteiten, de
efficiëntie en de kwaliteit van de geleverde hulp.

295 (...)

Indien de hulp wordt verstrekt door een derde, gaat de wet uit van de
fictie dat het loon overeenkomt met 12 maal het gewaarborgd gemiddeld
maandelijks minimumloon. Dit is duidelijk niet het geval in de hypothese
waar het slachtoffer werkelijk een professioneel moet betalen uit eigen
zak".

300
305 **9.** Uw Hof heeft in zijn rechtspraak aangenomen dat de hulp kan verleend
worden door andere personen ongeacht of zij bloedverwanten, aanverwanten of
vreemdelingen zijn, al dan niet bij hem inwonen, al dan niet een eigen loon
verdienen (Cass. 25 september 1974, *Arr.Cass.* 1975, 113; Cass. 13 september
1972, *RW* 1972-73, 2014).

310 Er wordt geen onderscheid gemaakt in de vergoeding naargelang de kwalificatie
van de derde die hulp biedt. Familieleden en vrienden worden evengoed vergoed
als vreemden (cf. o.m. J. PETIT, *Arbeidsongevallen* in *APR*, Mechelen, Kluwer,
2005, nr. 471, 331).

OM DEZE REDENEN

315 Besluit ondertekenende advocaat bij het Hof van Cassatie tot de vernietiging van
het bestreden arrest met de verwijzing van de zaak en de partijen naar een
ander arbeidshof. Kosten als naar recht.

320 Brussel, 22 januari 2013

325
Voor eiseres,
haar raadsman
Bruno Maes